

KOMISIJA ZA RAČUNOVODSTVO I REVIZIJU
BOSNE I HERCEGOVINE

ISPIT ZA STICANJE PROFESIONALNOG ZVANJA
CERTIFICIRANI RAČUNOVOĐA
(ISPITNI TERMIN: NOVEMBAR 2016. GODINE)

PREDMET 6:
PRIMJENA UPRAVLJAČKOG RAČUNOVODSTVA

I– TEST PITANJA

- 1) Zarada nadzornika za proizvodnu liniju Ford Explorer (Ford Explorer) je:**
 - a) direktni varijabilni trošak
 - b) indirektni varijabilni trošak
 - c) direktni fiksni trošak**
 - d) indirektni fiksni trošak

- 2) Variranje nivoa proizvodnje, uz nepromijenjen obim prodaje i prodajne cijene, utiče na visinu poslovnog (operativnog) dobitka:**
 - a) apsorpcionog obračuna**
 - b) varijabilnog obračuna
 - c) supervarijabilnog obračuna
 - d) nijedan od ponuđenih odgovora nije tačan

- 3) Budžetski pristup koji eksplicitno uključuje neprekidno poboljšanje rezultata tokom budžetskog perioda:**
 - a) statički
 - b) statistički
 - c) fleksibilni
 - d) kaizen**

- 4) Na negativno odstupanje u efikasnosti korišćenja direktnog materijala utiče i:**
 - a) neadekvatan dizajn proizvoda ili procesa**
 - b) neadekvatan rad u proizvodnji**
 - c) nepoštovanje normativa pri utrošku vremena (brzina rada)**
 - d) nabavka materijala po nižim cijenama od planiranih

- 5) Za dugoročne odluke o cijenama značajni su:**
 - a) varijabilni troškovi**
 - b) fiksni troškovi**
 - c) planirani razuman povrat na investiciju**
 - d) planirani profit koji će često varirati u odnosu na variranje potrošnje

- 6) U čemu je temeljna razlika između metoda konstante bruto marže u odnosu na druga dva tržišno zasnovana metoda rasporeda zajedničkih troškova na nosioce?**
 - a) metod konstante procenta bruto marže je ujedno i metod rasporeda zajedničkih troškova i rasporeda profita**
 - b) metod konstante procenta bruto marže je isključivo metod rasporeda profita

- c) metod konstante procenta bruto marže je isključivo metod rasporeda zajedničkih troškova
- d) ništa od navedenog

7) Sinonim za odstupanje fiksnog i fleksibilnog budžeta je:

- a) **razlika obima prodaje**
- b) razlika prodajne cijene
- c) razlika troškova
- d) razlika obima proizvodnje

8) Kod donošenja odluka u vezi sa ukidanjem jednog od profitnih centara , u slučaju kada on ostvaruje gubitak, odluka će biti negativna tj. dobit preduzeća sa datim profitnim centrom biće veća nego ako se isti ukine u slučaju:

- a) kada dati profitni centar ostvaruje bruto kontribucijsku maržu manju od vlastitih fiksnih troškova
- b) kada dati profitni centar ostvaruje manji gubitak od dobiti ostalih profitnih centara
- c) **kada dati profitni centar ostvaruje bruto kontribucijsku maržu veću od vlastitih fiksnih troškova, a manju od ukupnih fiksnih troškova**
- d) kada dati profitni centar ostvaruje bruto kontribucijsku maržu manju od ukupnih fiksnih troškova

9) U obračunu troškova prema narudžbi nosilac troška je:

- a) **zaseban proizvod**
- b) **grupa proizvoda**
- c) masa identičnih proizvoda

10) Kontrolni grafikon – ili dijagram rasturanja se koristi kod:

- a) identifikacije uroka-posljedice nastalih grešaka
- b) utvrđivanja učestalosti pojavljivanja pojedinih tipova grešaka
- c) mjerenja rezultata umanjenja troškova
- d) **identifikacije i analize troškova kvaliteta**

II - ZADACI

Zadatak broj 1

Preduzeća A, B i C proizvode isti proizvod. Preduzeće A prodaje svoj proizvod po prodajnoj cijeni od 12 KM, preduzeće B po 20 KM. Preduzeće A i C imaju isti varijabilni trošak po jedinici od 10 KM. Ukupna kontribuciona marža preduzeća B iznosi 400.000 KM, a preduzeća C 500.000 KM. Ukupni fiksni troškovi preduzeća B iznose 350.000 KM, a preduzeća C 220.000. Ukupna prodaja datog proizvoda u istom periodu kod preduzeće A bila je 200.000 jedinica, kod preduzeća B 50.000 jedinica i preduzeće C 100.000 jedinica. Dobit preduzeća A od date prodaje u istom periodu iznosila je 100.000 KM.

- Izračunajte i u tabelarnom prikazu grupišite sve navedene elemente u primjeru, (popunjavajući nedostajuće elemente u skladu sa CVP analizom - varijabilni trošak po jedinici), te odredite kolika je dobit preduzeća B. (9 poena)
- Izračunajte i u tabelarnom prikazu (popunjavajući nedostajuće elemente u skladu sa CVP analizom - prodajna cijena), te odredite kolika je dobit preduzeća C. (6 poena)
- Izračunajte i u tabelarnom prikazu (popunjavajući nedostajuće elemente u skladu sa CVP analizom- ukupna kontribucijska marža i ukupni fiksni troškovi preduzeća C), te kolike su razlike u dobiti u odnosu na preduzeće B i C, i obrazložite, koje preduzeće i zašto ostvaruje najveću dobit. (15 poena)

RJEŠENJE

a) Date podatke treba prvo grupisati, kako je dato u slijedećoj tabeli, a u skladu sa osnovnim elementima CVP analize:

Slučaj	Prodajna cijena	Varij. trošak po jedinici	Kont. Po jed. (PC -vt/j)	Ukupno prodane jedinice	Ukupna Kontribucijska marža (Kont/j x br.j)	Ukupni fiksni troškovi	Dobit od poslovanja (UKM -FT)
A	12	10		200.000			100.000
B	20			50.000	400.000	350.000	
C		10		100.000	500.000	220.000	

Iz prethodno sačinjenje tabele popunjavajući prazna polja, primjenom formula CVP analize, dobićemo slijedeće rezultate:

Slučaj	Prodajna cijena	Varijabilni trošak po jedinici	Kontr. Marža po jed.	Ukupno prodane jedinice	Ukupna Kontribucijska marža	Ukupni fiksni troškovi	Dobit od poslovanja
B	20	12	8	50.000	400.000	350.000	50.000

Varijabilni trošak po jedinici preduzeća B je 12 KM, kontribuciona marža po jedinici 8 KM, a dobit preduzeća B, za dati period, iznosi 50.000 KM.

b) Iz prethodno sačinjenje tabele popunjavajući prazna polja, primjenom formula CVP analize, dobićemo slijedeće rezultate:

Slučaj	Prodajna cijena	Varijabilni trošak po jedinici	Kontr. Marža po jed.	Ukupno prodane jedinice	Ukupna Kontribuciona marža	Ukupni fiksni troškovi	Dobit od poslovanja
C	15	10	5	100.000	500.000	220.000	280.000

Prodajna cijena po jedinici preduzeća C je 15 KM, kontribuciona marža po jedinici 5 KM a dobit preduzeća C ,za dati period, iznosi 280.000 KM.

c) Iz prethodno sačinjenje tabele popunjavajući prazna polja, primjenom formula CVP analize, dobićemo slijedeće rezultate:

Slučaj	Prodajna cijena	Varij. trošak po jedinici	Kont. Po jed. (PC -vt/j)	Ukupno prodane jedinice	Ukupna Kontribuciona marža (Kont/j x br.j)	Ukupni fiksni troškovi	Dobit od poslovanja (UKM -FT)
A	12	10	2	200.000	400.000	300.000	100.000

Poređenjem dobijenih rezultata možemo zaključiti:

- najveća dobit je preduzeća C i veća je za 180.000 KM od preduzeća A
- preduzeće B iako ima najveću prodajnu cijenu zbog male tražnje i velikih fiksnih troškova ima najmanju dobit, koja je manja od dobiti preduzeća A za 50.000 KM
- iako nema najveću prodajnu cijenu ni kontribuciju po jedinici preduzeće C ima najveću ukupnu kontribucionu maržu od 500.000KM i najniže fiksne troškove, te ostvaruje i značajno bolju dobit od preduzeća A, a i preduzeća B.